

Policy för tätortsnära skogar i Habo kommun

Bild: Gösta Börjesson, 2013

Riktlinjer för tätortsnära skogsbruk i Habo kommun

Antagen av kommunfullmäktige den 11 juni 2015, § 54

HABO KOMMUN

Innehåll

Definitioner	2
Inledning.....	3
Övergripande mål för tätortsnära skog i Habo.....	4
Kommunikation om tätortsnära skogen.....	4
Rådighet över skogar.....	4
Riktlinjer för skogsbruk i tätortsnära skog	5
Extra hänsyn vid avverkning	6

Definitioner

Allmän plats: Områden som i detaljplan är utlagda som natur- eller parkmark.

Bostadsnära skog: En smal zon av skog inom 300 m från bostadskvarter.

Friluftsskogar: Ligger ofta i anslutning till närskogar. Allmänt nyttjade skogsområden för friluftsliv och rekreation. Exempelvis områden med: hög tillgänglighet, stignät, spår och leder, uppehållsplatser och friluftsanordningar, besöksattraktioner och utflyktsmål, attraktiva landskap med specifika natur- och kulturmiljöer, ovanliga eller särskilt goda förutsättningar för friluftsliv och rekreation. Allmänt kända, utpekade och populära friluftsområden med stor potential att utveckla höga värden för friluftsliv och rekreation.

Högt bevarandevärde: Högt värde för rekreation, och höga natur- och kulturvärden. Skogar med god tillgänglighet, närhet, skoglig kvalitet, storlek och naturvärde (flora och fauna, bär och svampstillgång).

Höga sociala värden: Viktigt för människors livsmiljö, rekreation, folkhälsa och friluftsliv samt lokal och regional utveckling. Här; Friluftsskogar, närskogar, stiger och leder och uppehållsplatser.

Naturresevat: Markområde som är juridiskt skyddat genom miljöbalken.

Närskogar: Den för människor närmsta, mest tillgängliga och nyttjade skogen. Närskogar ligger exempelvis i anslutning till skolor, förskolor och vårdinstitutioner, friluftsanläggningar och turistattraktioner, tätorter, småorter och fritidshusområden. Lokala förutsättningar bestämmer närskogens geografiska utsträckning. Det varierar hur långt in i större skogar närskogar sträcker sig men två-trehundra meter in i skogen kan användas som riktmärke.

Produktionsskog: Skog på längre avstånd från bebyggelse.

Rekreationsskog: En bredare zon närmast tätorter och anläggningar där särskild hänsyn tas till rekreation och friluftsliv.

Stigar och leder: Med stigar och leder menas här alla typer av rörelsestråk som används för friluftsliv och rekreation, exempelvis skogsstigar, gång- och cykelvägar, motions- och skidspår, vandringsleder, kanotleder, skoterleder.

Timmerställningar: Ett ganska glest bestånd bestående av stora träd av god kvalitet som används som fröträd.

Tätortsnära skog: Tätortsnära skogar i Habo är de skogar som finns inom ca 2 km från tätortsbebyggelsen.

Upphållsplatser: Platser där människor brukar vistas eller stanna till på som finns i eller i anslutning till skog, exempelvis utsiktsplatser, rastplatser, grillplatser, badplatser, lekmiljöer. Upphållsplatser finns i all skog och utgör viktiga komponenter i närskogar och friluftsskogar. Kan även vara plats som efter markägarens godkännande får vara permanenta, men med begränsningar i tid på grund av jakt/parningstider och skogsskötsel.

Inledning

Skogsvårdslagen (1979:429) uttrycker vilka krav på skogsägaren som gäller. I den framkommer vilken virkesproduktion som måste uppnås, och vilken hänsyn till naturen och kulturmiljön som måste tas. De tätortsnära skogarna kräver ofta en lite speciell hänsyn till friluftslivets intressen. Denna policy förtydligar särskild hänsyn för skogsägare vid skötsel av tätortsnära skog i Habo kommun. Policyn är framtagen av en arbetsgrupp med representanter från tekniska kontoret, Södra skogsägarna, miljöförvaltningen och naturskyddsföreningen. Projektarbetet beskrivs närmare i bilaga 2. Policyn ska aktualiseras vid varje mandatperiod.

Bild: Gösta Börjesson, 2013

Den tätortsnära skogen i Habo är den skog som finns inom ca 2 km från tätortsbebyggelsen, se kartan i bilaga 1. Här finns höga sociala värden som policyn värnar om. Den tätortsnära skogen är viktig för människors livsmiljö, rekreation, hälsa, motion, för friluftslivet och för den lokala och regionala utvecklingen.

Studier visar att luftföroreningar minskar med upp till 50 % av träd nära bebyggelsen. Vistelse i skog och natur är positivt för folkhälsan. Positiva effekter är:

- Blodtryck och puls sjunker
- Koncentrationsförmågan höjs
- Stress och oro minskar
- Barn blir friskare, får bättre koncentrationsförmåga och mer utvecklad lek och motorik
- Äldre får minskade symptom av ångest och depression
- Rehabilitering gynnas

Övergripande mål för tätortsnära skog i Habo

- Invånare i tätorten ska ha tillgång till ett attraktivt skogsområde nära bostaden.
- Vid försäljning av tätortsnära skogar ska kommunen sträva efter att få rådighet över området.
- Potentiella rekreationsskogar ska integreras i den växande bebyggelsen och redovisas i översiktsplanen.
- Alla skolor och förskolor i tätorten ska ha tillgång till närskog för sin pedagogiska verksamhet.
- Särskild hänsyn ska visas vid skötsel av den tätortsnära skogen så att de höga sociala värdena bevaras.
- God kommunikation ska råda mellan skogsbrukare och kommuninvånare.
- Skogsbruk ska ske i samförstånd mellan fastighetsägare, Habo kommun och dess invånare.

Kommunikation om tätortsnära skogen

Skogsägare ska sträva efter:

- Att samråda med kommunen inför avverkningar så kommunen i sin tur kan informera vidare till kommuninvånare. När det är dags för avverkning - sätt ut information på plats där människor vistas om att avverkning ska ske.
- Att organiserade nyttjare och intressenter informeras och erbjuds samråd inför åtgärder som har väsentlig betydelse för nyttjandet.
- Sätta upp informationsskyltar om skogen o dess miljöer där människor vistas.

Rådighet över skogar

Om tätortsnära skogsområden är ute till försäljning ska kommunen sträva efter att öka sitt markinnehav av tätortsnära skog genom att lägga ett bud på området.

Om särskild hänsyn av skötsel av skog nära Habo tätort enligt denna policy inte ter sig ekonomiskt möjligt eller praktiskt rimligt för skogsägaren kan kommunen erbjuda möjligheter att skriva ett naturvårdsavtal mellan skogsägaren och kommunen för särskilt intressanta områden. Avtalet reglerar ekonomisk ersättning till skogsägaren och innebär att skogsägare får restriktioner som ska iakttas utöver den hänsyn som ingår i skogsvårdslagen och de allmänna lokala reglerna som beskrivs i denna policy. Avtalet reglerar bland annat: hyggesstorlek, antal fröträd, när fröträd ska avverkas och hur hyggen får angränsa till varandra. Avtalet är platsspecifikt.

Riktlinjer för skogsbruk i tätortsnära skog

Skogsskötseln bör anpassas efter hur skogen nyttjas och efter de lokala förutsättningarna så att den tätortsnära skogens värde för friluftsliv, rekreation och upplevelsevärden i ett landskapsperspektiv långsiktigt bevaras eller förstärks. Naturlig variation i struktur och trädslagsblandning ska eftersträvas så att upplevelsevärden som finns bevaras och gärna utvecklas. Art-, löv-, bär- och blomrik vegetation bör gynnas i närskogar och friluftsskogar.

- Särskild hänsyn ska koncentreras där nyttjandet och upplevelsevärdena är störst, dvs. i anslutning till närskogar, uppehållsplatser, stigar och leder samt i lokalt ovanliga och attraktiva skogs- och kulturmiljöer.
- Attraktiva upplevelser ska främjas, exempelvis vid placering av naturhänsyn och beståndsgränser och genom att synliggöra karaktärsfulla träd, särpräglade naturformationer och kulturlämningar.
- Skogsskötseln ska bedrivas så att störningarna på friluftslivet minimeras.
- Generellt gäller att körskador ska förhindras, om skador uppkommer ska de åtgärdas omgående.
- Friluftsanordningar och kulturmiljöer ska skyddas från skador.
- Motionsspår, större stigar och leder ska vara framkomliga. Led- och spårmarkeringar sparas och skyddas från skador.
- Markerade skidspår röjs så att snön kan nå ner till marken.
- Skötseln ska medverka till att skapa en mer stormfast skog samt ta tillvara på terrängens förutsättningar. Sträva efter att spara en stor andel fullvuxen och gammal skog.
- Där så är möjligt sträva efter att handikappsanpassa uppehållsplatser.
- Använd inte kemiska bekämpningsmedel.
- Undvik gödning av skog.

Närskogar: Sträva efter att i första hand föryngra närskogen med naturlig föryngring och utan markberedning. Om markberedning utförs var mycket skonsam.

Friluftsskogar: Upphållsplatser, stigar och leder utgör viktiga komponenter i friluftsskogar. Beakta hyggesfria skötselmetoder och naturvårdande skötselåtgärder.

Upphållsplatser: sträva efter att främja en trivsamt och attraktiv miljö, t.ex. avseende estetik, utsikt, framkomlighet, solinstrålning, beskuggning och vindskydd.

Extra hänsyn vid avverkning

- Sträva efter att ha timmerställningar, ca 100 fröträd/ha för att sedan avverka hälften av dem, då ungskogen blivit en halv meter hög för att få en mjukare övergång vid avverkning.
- Undvik att avverka på båda sidor om en skogsväg/motionsspår samtidigt.
- Undvik körskador i våtmarker.
- Vid avverkning ska alla markskador förebyggas.
- Spara gamla träd, hålträd och lövträd.
- Sträva efter att skapa en skog med större andel lövinslag.
- Spara lokaler med intressant flora utöver redan definierade eller biotopskyddade områden.
- Sträva efter att alla som arbetar med avverkning ska ha ett Grönt körkort vilket innebär att de har utbildning i natur och kulturmiljöhänsyn. Godkänt resultat ger behörighet enligt de krav som certifieringen PEFC och FSC ställer på maskin- och skogsvårdsentreprenörer och andra skogliga aktörer.
- Undvik mineraloljebaserade oljeprodukter i hydraulsystem och för smörjning i avverkningsmaskiner och skotare. Vid manuell avverkning bör mineraloljebaserade oljeprodukter ej användas till kedjesmörjning.
- Där så är möjligt genomför skogsskötsel med små åtgärdsenheter och förhöjd avverkningsålder. Sträva efter att i första hand använda hyggesfria metoder som blädning, luckhuggning och överhållning av skärmställningar. Om hyggen ska tas upp beakta storleken och gör de så små som möjligt och ta omfattande hänsyn.